

Тульчинська С. О.,
д.е.н., професор
Кирилюк М. Д.
КПІ ім. Ігоря Сікорського

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УПРАВЛІННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Дослідження проблематики управління забезпечення конкурентоспроможного функціонування підприємницьких структур, й зокрема випуску конкурентної продукції займає важливе місце серед загальних питань теорії управління підприємства в умовах домінуючої ринкової парадигми економічних відносин. Загалом, слід розуміти, що виключною особливістю конкурентоспроможності як категорії економічної науки є комплексність (охоплення широкого кола впливових чинників формування та забезпечення ендогенного та екзогенного походження), а також її безпосередній зв'язок з динамічними змінами кон'юнктурних умов ринку (співвідношення попиту та пропозиції, інтенсивність конкурентних взаємодій, особливості організації збуту та рекламної діяльності, притаманних конкретному ринку тощо). На сьогоднішній день, актуальність порушеного питання визначається перш за все поглибленням кризових процесів національного господарства та істотним скороченням економічного потенціалу підприємницького сектору, викликаних безпосередньо наслідками активних військових дій та переходом держави до економіки воєнного зразка. Згадані процеси вкрай негативно вплинули на внутрішній потенціал вітчизняних господарських одиниць до стійкого функціонування та розвитку конкурентного потенціалу продукції, що власне, і актуалізує проблематику якісної ідентифікації та конкретизації поточних проблем управління конкурентоспроможністю продукції, що складатиме первинну основу подальшого вироблення перспективних заходів подолання сформованих викликів та загроз.

Узагальнюючи результати проведеного аналітичного дослідження пропонуємо сформулювати перелік актуальних проблем управління конкурентоспроможністю продукції в умовах воєнного стану. До таких проблем варто віднести наступні:

1. *Деструктивні структурні зміни в економіці*, викликані знищенням значної частки вітчизняного промислового потенціалу, каскадним зростанням цін в економіці, зупинкою численної кількості підприємств та скороченням реального попиту. Таким чином, описана ситуація призводить до необхідності масштабного переформатування діяльності підприємства враховуючи актуальні реалії ринку (зростання цін, складнощі постачання та збуту, перманентна військова загроза тощо).

2. *Логістика воєнного часу* значно ускладнює можливості до використання усталених у довоєнний період логістичних маршрутів та шляхів постачання, забезпечення своєчасності надходження вантажів, більш того в умовах скорочення національного виробництва, підприємства вимушені використовувати імпорту сировину, що відповідним чином впливає на цінові параметри продукції.

3. *Асортиментне лімітування*. В умовах загального погіршення макроекономічної ситуації істотних змін зазнає структура споживчих потреб та можливостей їх задоволення самими споживачами, що змушує господарюючі суб'єкти до скорочення асортиментного ряду до найбільш дешевих або популярних позицій, тим самим нівелюючи можливості до нарощення конкурентоспроможності продукції за рахунок диверсифікації номенклатури продукції.

4. *Імобілізація капіталу*. Дія правового режиму воєнного стану обумовлює катастрофічне падіння інвестиційної привабливості вітчизняних підприємств, що є особливо відчутним в умовах зростання вартості залучення позикового ресурсу.

5. *Обмеженість інноваційного розвитку*. Низький рівень розвитку національного інноваційного потенціалу підприємницьких структур поглиблюється неможливістю

залучення фінансового ресурсу інноваційного розвитку, тим самим об'єктивно обмежуючи можливості інтенсивного нарощення конкурентного потенціалу продукуваних товарів [1, с. 151].

6. *Розбалансованість кон'юнктурних параметрів ринку праці.* Дана проблема виявляє себе у двох аспектах: істотному зростанні чисельності безробітних унаслідок зупинки великої частки вітчизняних підприємств; релокації великої частки кваліфікованого персоналу. Таким чином, окреслена ситуація ускладнює можливості пошуку фахових кадрів, додатково знижуючи платоспроможний попит [2, с. 99].

7. *Криза системи планування,* викликана об'єктивною неможливістю достовірного та репрезентативного прогнозування перспективних показників випуску та реалізації, що обумовлює домінування ситуативного управління.

8. *Обмеженість коригування цінкових параметрів.* Падіння фінансової спроможності населення призвело до обмеження підприємств у встановлення обґрунтованих рівнів рентабельності, мінімізуючи останні.

Підсумовуючи ідентифіковані вище проблемні аспекти налагодження управління конкурентоспроможністю продукції національних підприємств в умовах воєнного стану, можна стверджувати, що ключовими загрозливими факторами є ризики військового характеру, пов'язані як з безпосередньою фізичною небезпекою, так і з факторами опосередкованої дії, що в цілому погіршують зовнішнє економічне середовище, вимагаючи від підприємницьких структур імплементації гнучких механізмів управління, здатних до оперативного та проактивного реагування на актуальні та перспективні загрози.

Перелік посилань:

1. Літвінов, О. С., Куманова П. В.. Інноваційна діяльність, як засіб підвищення конкурентоспроможності продукції суб'єктів підприємництва. *Науковий вісник Одеського національного економічного університету.* 2021. №9-10. С. 147-154.

2. Тульчинська С. О., Солосіч О. С. Концептуальні засади забезпечення економічної безпеки підприємництва в умовах воєнного стану. *Економіка та управління підприємством. Науковий погляд: економіка та управління.* 2022. № 3 (79). С. 97–102.